

הצדקה

קוצר

6

הצדקות נורמטיביות למוסד הענישה
ד"ר שוקי שגב

פתרון מועד א', תשס"ט

שאלה 1 (50 נק') (פתרון שלדי)

1. השופט חיים כהן. עונש הוא רע הכרחי, פגיעה בחירות – הצדקה תועלתנית.
2. השופט עציוני: גישה שיקומית כנראה אקסטרנליסטית. גיין המפטון – תיאוריית החינוך המוסרי של העונש (תפקיד המדינה הוא לחנך – האם תואם את גישת השופט עציוני?).
3. בסופו של דבר נראה כי השופטים בעניין חולקים הצדקה תועלתנית למוסד העונש (אקסטרנליסטית) אם כי אין המדובר בהצדקה זהה.
4. המדינה הליברלית מוגל המדינה הפרפקציוניסטית (סלידת השופטים מאינדוטרינציה ופגיעה בחירות המחשבה).
5. הפסיקה בדבר תנאי הכליאה בבתי הסוהר – עניין ליבנה, עניין קטלן, עניין גולן, עניין קונטאר, עניין דוברין. עונש הוא פגיעה בחירות וכל פגיעה בזכויות שאינה נגזרת מהפגיעה בחירות נדרשת להצדקה בשם הגנה על הביטחון והמשמעת.
6. השופטת פרוקציה בעניין דוברין – הדרישה למנוע מעמיר את האפשרות להיות הורה מקורה ברגשות נקם.
7. הגדרת העונש (פלוי) "טיפול נוקשה" מעבר לפגיעה בחירות האדם?
8. ביקורת והתייחסות התיאוריה הגמולית לסוגיות הנ"ל.

50

שאלה 2 (50 נק') (פתרון שלדי)

1. הגדרת מוסד העונש של פלוי ופיינברג – הצעתו של אקרמן אינה בגדר עונש.
2. הצדקה תועלתנית.
3. תאורית המניעה עיקריה ובעיותיה.
4. פגיעה בחופים מפשע והדרישה הקאנטיאנית להתייחס לאנשים כתכלית בפני עצמה.
5. הדרישה לפרופורציונאליות – ההבדל בין הגישה התועלתנית לגישה הדאונטולוגית. הצעתו של אקרמן עשויה לאפשר מעצר ממושך גם בגין חשדות קלים.
6. בעיות חוקתיות: הליך הוגן וענישה שאינה אכזרית ויוצאת דופן (היקשים מהדיון בנוגע לעונש מוות וענישה של מהפכנים). מהם המניעים הגלויים והנסתרים מאחורי הצעתו של אקרמן (הגנה על הציבור? הגנה על המערכת עצמה? וכדומה)
7. סוגיית הפיצוי על פי התיאוריות השונות של הענישה.

45

בהצלחה!!!